

Úpadek amerického impéria

Po celém světě se šíří šeptání o mizejícím impériu – může Spojené státy, kdysi nepřemožitelný titán moci, ztrácet svůj vliv? K roku 2025 naznačují technologické změny, geopolitické neúspěchy a vnitřní napětí konec jedné éry, který zpochybňuje samotné základy americké dominance. Vzestup asymetrického válčení, oživení konkurenčních mocností a rozpadající se domácí základna vykresluje obraz supervelmoci v úpadku, balancující na hraně historie.

Technologická zastaralost a revoluce dronů

Jedním z nejvýraznějších ukazatelů úpadku Ameriky je její zaostávání v přizpůsobování se technologickým změnám, které přetvářejí moderní válčení. Vzestup dronů a přesných střel narušil tradiční dominanci drahých, vyspělých technologických platforem, jako jsou stíhačky. Článek MIT Technology Review z roku 2025 vyzdvihuje pokroky Číny v technologii rojů dronů, kde levné jednotky koordinované umělou inteligencí překonávají drahý americký program F-35, jehož cena za kus činí přibližně 80 milionů dolarů. Mezitím se íránský HESA Shahed 136, toulavá munice za 20 000 dolarů, osvědčil proti americkým a spojeneckým silám v Rudém moři, jak dokumentuje zpráva Armament Research Services z roku 2023. Útok dronů v Jordánsku v lednu 2024, který zabil tři americké vojáky, odhalil zranitelnost systémů protivzdušné obrany, jako je Patriot, přemožených levnými hrozbami ve velkém množství.

Tato technologická mezera odráží hlubší strategické pochybení. Zaměření amerického ministerstva obrany na zastaralé systémy, zhoršené zpožděními v programu Next Generation Air Dominance, způsobilo, že zaostává za čínskou průmyslovou výrobou dronů. Článek PBS News z roku 2024 o závodech ve zbrojení mezi USA a Čínou tento posun zdůrazňuje a uvádí, že Pentagon se snaží vyvinout levné drony, aby čelil teritoriálním ambicím Pekingu. Byrokratická setrvačnost a škrtání rozpočtu však naznačují, že Amerika už nemusí vést v inovačním tempu – což bylo charakteristickým znakem jejího dřívějšího postavení supervelmoci.

Geopolitický ústup a asymetrické výzvy

Geopolitické neúspěchy dále oslabují dominanci USA. Krize v Rudém moři, kde útoky dronů Houthiů donutily k dočasnému stažení amerických letadlových lodí, jako je USS Dwight D. Eisenhower, na začátku roku 2025, tuto zranitelnost ilustruje. Navzdory odvetným útokům udržuje Íránem podporovaný arzenál Houthiů – včetně dronů Samad-3 a Wa'id s doletem až 2 500 km – tlak, což ukazuje limity americké námořní převahy ve sporných oblastech. Tento ústup, i když taktický, signalizuje protivníkům, že asymetrické válčení může neutralizovat tradiční výhody Ameriky.

Potenciální uzavření Hormuzského průlivu Íránem představuje ještě větší hrozbu. Tento průliv zpracovává 20 % světového obchodu s ropou, a blokáda by mohla zvýšit ceny ropy o 20 %, jak předpovídá Mezinárodní energetická agentura. Varování amerického ministra zahraničí Marca Rubia z 23. června 2025 na Fox News, že by to pro Írán znamenalo „ekonomickou sebevraždu“, zdůrazňuje vzájemnou zranitelnost, ale rostoucí íránský export ropy do Číny naznačuje, že má páky. USA, závislé na globální ekonomické stabilitě navzdory dovozu pouze 7 % ropy z Perského zálivu, čelí dilematu: odvetu a riziko eskalace, nebo ústup a ztrátu vlivu. Tato patová situace odráží supervelmoc, která už není schopna diktovat podmínky.

Ekonomické napětí a vnitřní rozklad

Ekonomicky se USA potýkají s břemenem svých globálních závazků. 1,2 miliardy dolarů vynaložených na obranu lodní dopravy v Rudém moři v roce 2024 ilustruje neudržitelné náklady na udržení dominance v zahraničí, zejména když domácí infrastruktura chátrá. Zpráva Heritage Foundation z roku 2025 o klesající vojenské síle USA to spojuje s širším kolapsem samosprávy a tvrdí, že desetiletí zanedbávání oslabilo armádu více než kdykoli za posledních deset let. Index zranitelnosti vůči klimatu dále odhaluje, jak stávající nerovnosti – zhoršené změnou klimatu – zatěžují sociální a ekonomickou odolnost, odvádějí zdroje od globální projekce k domácím krizím.

Vnitřně politická polarizace a neangažované obyvatelstvo tento úpadek umocňují. Heritage Foundation poznamenává, že elity „opustily celou generaci chlapců“, což snižuje ochotu sloužit, zatímco článek Guardianu z roku 2025 o vzestupu a pádu impérií nachází paralely s historickými vzorci společenského rozkladu. S cenami pro spotřebitele zranitelnými vůči možnému nárůstu ceny benzínu o 0,50 dolaru za galon kvůli narušení v Hormuzském průlivu by ekonomická nespokojenost mohla vyvolat změnu režimu.

Vzestup rivalů a multipolární svět

Jak USA zakolísají, rivalové stoupají. Čínské roje dronů a iniciativy pro spolupráci ve vesmíru ji staví do pozice technologického a diplomatického vůdce, zatímco její ekonomické vazby s Íránem komplikují strategii USA. Společné cvičení dronů Ruska s Čínou signalizuje koordinovanou výzvu. Konference OSN o udržitelných lunárních aktivitách v roce 2025 zdůrazňuje, jak vesmír – oblast kdysi ovládaná rivalitou USA a SSSR – nyní podporuje multilateralismus, čímž oslabuje americkou výjimečnost.

Tento multipolární posun je v souladu s historickými cykly. Analýza Guardianu o vzestupu a pádu impérií uvádí současné globální konflikty jako důkaz vzorce, přičemž USA vykazují příznaky přetížení a vnitřního rozkladu.

Závěr

Spojené státy už nejsou unipolární supervelmocí, jakou bývaly, jejich technologická převaha otupěla, geopolitický dosah je omezen a ekonomická stabilita je ohrožena vnitřními i vnějšími tlaky. Vzestup multipolárního světa pod vedením Číny a dalších znamená konec

éry. Jak varuje princezna Irulan ve *Duně* Franka Herberta: „Pokud nás historie něčemu učí, je to prostě toto: každá revoluce nese v sobě semena své vlastní zkázy. A impéria, která povstanou, jednoho dne padnou.“ Pro Ameriku možná ten den nastal, její pád je svědectvím o cyklické povaze moci.